

KESKUSTOJEN KEHITYKSEEN VAIKUTTAVAT MEGATRENDIT

Oulun keskustavisio 2040
Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut
Oulun kaupunki
Huhtikuu 2016

DEMOS
HELSINKI /

Selvityksen tekijä:
Demos Helsinki

Alexi Neuvonen
aleksi.neuvonen@demoshelsinki.fi
Twitter: @leksis

MEGATRENDIT

Megatrendit ovat nimitys pitkäkestoisesti yhteiskuntaa muokkaaville, tyypillisesti globaaleille kehityskuluille. Megatrendin taustalla on aina laaja joukko erilaisia ajureita eli vaikuttavia syitä. Juuri siksi megatrendien suuntaa on vaikea kääntää: ei ole selkeää yhtä asiaa, johon voisi puuttua. Megatrendit tuottavat merkittäviä muutospaineita yrityksille, julkishallinnolle ja eri ihmisryhmille. Muutos tapahtuu samaan aikaan montaa reittiä ja tekee vanhoista yhteiskuntapoliittisista ratkaisuista ja yritysten liiketoimintamalleista vähitellen yhä tehottomampia.

Samalla syntyy tilausta uusille ratkaisuille ja uusille toimijoille. Viime aikoina kasvava joukko globaaleja yrityksiä (mm. Kone ja Nokia) on määritellyt strategiansa yhä vahvemmin megatrendien synnyttämien haasteiden ratkaisemisen kautta. Kalvolla 3 on listattu megatrendejä ja aihealueita, joita ne muuttavat.

KESKUSTOJEN MUUTOS

Megatrendit heijastuvat monilla tavoin kaupunkien muutokseen: globaali talous vaikuttaa työllisyyteen, teknologian muutos vaikuttaa infrastruktuuriin ja ihmisten toimintatapoihin, ilmastonmuutos ohjaa uusiin ratkaisuihin jne.

Tämä selvitys kuvaa megatrendien vaikutusta nimenomaan kaupunkikeskustoihin. Edellisen kuvan yleisistä megatrendeistä voidaan johtaa kaupunkikeskustojen muutosta kuvaavat trendit (kalvo 5). Nämä trendit vaikuttavat ja näkyvät keskustojen muutoksessa käytännössä kaikissa kehittyneissä maissa.

GLOBAALIT MEGATRENDIT

KESKUSTOJA MUOKKAAVAT TRENDIT

Digitalisoituminen

Väestömuutos

Niukkenevat
luonnonvarat

Globalistuva talous

Minä-me-yhteiskunta

Käveltävyys

Kulutuksen uudet muodot

Asumisen tarpeiden muutos

Data-talous / Smart City

Kiertotalous

Työn uudet muodot

Tiivistymät

Pop-up-kaikki

Julkisen tilan varjokäyttö

9

KESKUSTOJEN
KEHITYKSEEN
VAIKUTTAVAA
MEGATRENDIÄ

1. KÄVELTÄVYYS

Keskusta-alueiden käveltävyys on nousemassa yhä tärkeämmäksi kaupunkien elämänlaadun ja sitä kautta vetovoimaisuuden mittariksi.

Käveltävyys liittyy vahvasti palvelujen monipuolisuuteen, ihmisten satunnaisiin kohtaamisiin, sosiaalisen elämän rikkauteen ja kaupunkiympäristön lapsiystävällisyyteen. Innovaatio-, osaamis- ja palveluvetoisessa taloudessa näiden asioiden ja yleisemmin ihmisten elämänlaadun merkitys korostuu.

Usein juuri kaupunkikeskustat pystyvät vastaamaan parhaiten näihin nouseviin tarpeisiin.

Käveltävyyttä voidaan kehittää nostamalla katutilan esteettistä ja teknistä laatua, lisäämällä jalankululle varatun tilan osuutta katutilassa, nostamalla joukkoliikenteen palvelutasoa, täydennysrakentamalla keskustaa ja sitä ympäröiviä kantakaupunkialueita ja vaalimalla kaupunkiluontoa. Viimeisimpien tutkimusten mukaan kaupunkiympäristön käveltävyydellä on myös merkittävä vaikutus ihmisten liikuntamääriin ja sitä kautta terveyteen.

San Francisco Parklet -järjestelmässä
kuka tahansa voi vuokrata
parkkiruutuja oleskelutiloiksi, esim.
kahvilat ja ravintolat terasseiksi.

<http://pavementtoparks.org/parklets/>

Australian Newcastle onnistui
elävöittämään kuihtuneen
kaupunkikeskustansa. Tärkeässä osassa oli
uusien tilapäiskäyttöjen (esim.
taidetapahtumat) löytäminen keskustan
liiketiloihin ja siten keskustan
kiinnostavuuden nostaminen.

<http://renewnewcastle.org/>

2. KULUTTAMISEN UUDET MUODOT

Digitalisoituminen vaikuttaa kuluttamisen muotoihin. Erikoiskaupan myymälät vähenevät ja noutopisteet ja showroomit lisääntyvät. Kotiinkuljetuspalveluista tulee yhä yleisempiä. Digitaalisten palvelujen kautta ihmiset tottuvat siihen, että palvelut ja tuotteet ovat saatavilla aina, 24/7. Lähivuosina 3D- tulostaminen mahdollistaa on-demand-tyyppisen tuotannon, jossa tuotteita ja niiden varaosia voidaan valmistaa tilauksesta keskellä kaupunkia. Tämä synnyttää kokonaan uudenlaisen tuotanto- ja palvelujärjestelmän sekä siihen erikoistuneita tiloja. Keskustojen ja kauppakeskusten ankkuritoimijoita häviää.

Muuttuva tilanne luo tarpeen kuratoida aiempaa vahvemmin palvelutarjontaa, joka nojaa yhä enemmän yllätyksellisyyteen ja uusiin elämyksiin. Jakamistalouden palvelut mahdollistavat uudenlaisen tavan käyttää tavaroita, tiloja ja ajoneuvoja. Samalla yhä useammat osallistuvat sekä palveluiden tuottamiseen että käyttämiseen. Vähitellen omistamisen ja säilytystilan tarve vähenevät. Jakamisen ympärille syntyy myös uudenlaisia yhteisöjä ja verkostoja.

Nälkä? Wolt.

Lempiannoksesi, kotiin kuljetettuna tai mukaan.
Jo 300 ravintolasta.

AirBnB laajentaa asuntojen vuokramarkkinoita tarjoamalla jokaiselle mahdollisuuden vuokrata asuntoaan vaikka yhdeksi yöksi.

Wolt ja monet muut kuljetuspalvelut irrottavat ravintolaruoan ravintolaympäristöstä ja tuo ravintolaruoan koteihin ja työpaikoille.

Verkkokauppa.comin kioskista voi noutaa ostoksia vuorokauden ympäri.

3. ASUMISEN TARPEIDEN MUUTOS

Asumisen tarpeet moninaistuvat. Muuttoliike kaupunkeihin nostaa asumiseen hintaa ja tekee erityisesti keskusta-asumisesta kallista. Samanaikaisesti työurien pirstaloituminen ja epävarma taloustilanne lisäävät vuokra-asumisen kysyntää. Perhemuodot moninaistuvat (mm. sinkku-perhe-uusioperhe-syklit) ja sitä myötä tarve joustaville asuntoratkaisuille kasvaa. Ikääntyvä vauras väestö kasaantuu hyvien palvelujen perässä keskustoihin. Asuinpaikan valintaa ohjaa yhä enemmän halu asua itsensä kaltaisten ihmisten ympäröimänä, mikä johtaa uudelleen alueiden profiloitumiseen ja eriytymiseen.

Nämä muutokset ohjaavat kokeilemaan uusia asumiskonsepteja, joita usein testataan juuri keskustoissa tai niiden liepeillä. Syntyy uudenlaisia senioriasumisen konsepteja, joissa otetaan aiempaa enemmän huomioon yhteisöllisyys ja palveluiden saatavuus. Monet palveluntarjoajat kehittävät nyt urbaanin kohtuuhintaisen asumisen konsepteja. Asumisen hintojen noustessa aikuisten ja nuorten yhteisöasuminen lisääntyy ja sen ympärille muodostuu uudenlaisia yhteisön löytämistä ja ylläpitämistä helpottavia palveluita. Nämä uudet konseptit tuovat parhaimmillaan lisää asumista keskustoihin ja lisäävät näin keskusta-alueiden elinvoimaa.

Amerikkalainen Open Door-palvelu tarjoaa aikuisten yhteisöasumista ja sen ympärille räätälöityvää palvelutarjontaa.

<http://opendoor.io/>

Loppukiri-yhteisö sai alkunsa seniorien ryhmärakentamishankkeena. Uudenlaisen naapuriyhteisön keskiössä ovat yhdessä tekemisen rutiinit: ruoanlaitto, illalliset ja yhteisten tilojen kunnossapito.

<http://loppukiriseniorit.blogspot.fi/>

4. DATA-TALOUS / SMART CITY

Digitalisoitumisen nyt käynnissä olevan suuren aallon myötä internetiin kytkettyjä sensoreita on älypuhelin ohella vähitellen myös kaikissa laitteissa ja rakennuksissa. Kehitymässä olevassa esineiden internet -ajassa kaikesta kaupunkitilassa tapahtuvasta toiminnasta syntyy dataa. Tätä dataa hyödynnetään laajasti palveluiden muotoilemiseen ja infrastruktuurin optimoimiseen. Asumisesta tai liikkumisesta talteen jäävän datan perusteella voidaan kehittää mm. kimppekyyti- ja jakamispalveluita tai optimoida rakennusten lämmitystä ja valaistusta.

Ihmisten erilaiset yksilölliset tarpeet tulevat datan ansiosta näkyviksi ja ohjaavat yrityksiä kehittämään uusia palveluita ja niiden markkinoita. Globaaleilla alustoilla toimivat navigointi-, maksu- ja kyytipalvelut helpottavat navigointia vieraassa kaupungissa. Tiiviiden kaupunkikeskustojen palvelutarjonnan monipuolisuus korostuu, kun paikannusteknologia tekee tarjonnan yksilöllisesti näkyväksi ja räätälöityväksi.

Kasvava data-talous herättää kysymyksen siitä, omistaako data yksi yritys vai onko data hajallaan ja mikä on yksilön oikeus omasta toiminnastaan syntyvän datan hallintaan?

<http://www.lvm.fi/-/my-data-johdatus-ihmiskeskeiseen-henkilötiedon-hyodyntamiseen-842175>

Nykytila vs. My Data

Kimppakyytipalvelu Lyft saattaa datan ja algoritmien avulla autokuskit ja autokyytiä etsivät yhteen. Tavoitteena on kokonaan uudenlainen joukkoliikennejärjestelmä.

<https://www.lyft.com>

Nappi Naapuri on naapuruston sosiaalinen media, jossa voi tutustua naapureihin vaikkapa tarjoamalla apua. Hyvä esimerkki siitä, kuinka data auttaa löytämään tiiviistä kaupunkitilasta toisia ihmisiä ja uudenlaisia palveluita.

<https://nappinaapuri.fi/welcome>

5. KIERTOTALOUS

Koveneva globaali kilpailu energiasta ja luonnonvaroista suuntaa teknologiaa ja liiketoimintaa uusiin suuntiin. Kiertotalous on talouden uusi malli, jossa arvo syntyy materiaalien pitämisestä kierrossa ja hyödykkeiden muuttamisesta palveluiksi. Sen seurauksena kaupunkeihin syntyy uudenlaisia jakamistalousohjelmia, jäte-energia-raaka-ainesyklejä ja urbaaneja ekosysteemipalveluita hyödyntäviä järjestelmiä.

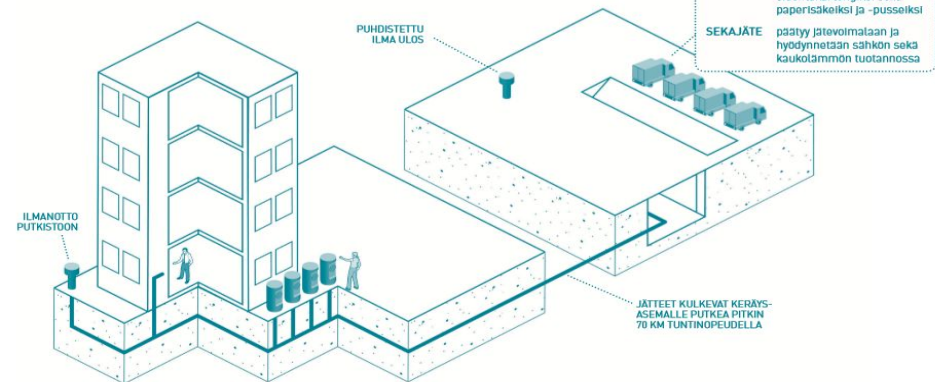
Sen rinnalla tapahtuu energiantuotannon murros fossiilisista polttoaineista uusiutuvaan energiaan ja keskitetystä tuotannosta hajautettuun.

Rakennuskohtaisesta aurinkoenergian tuotannosta tulee osa kaupunkikuvaa.

Vastaavasti tilaa vapautuu perinteiseltä energialaitoksilta. Kiertotalousohjelmien saattavat suosia kaupunkikeskustan tyylistä tiivistä rakennetta, jossa isojen käyttäjämäärien ansiosta on tehokasta kerätä kiertoa erilaisia materiaaleja. Nykyisellään energia- ja jätahuolto muodostavat merkittävän osan kaupunkien infrastruktuurista. Kiertotalouden ja hajautetun energiantuotannon murros muuttavat näitä reunaehtoja: rakennuksista tulee osa energiantuotantojärjestelmää, liikkuminen, tilojen ja laitteiden käyttö palvelullistuvat ja valmistajat haluavat olla keräämässä tuotteensa käytön jälkeen uudelleen jalostettaviksi.

KUN KAIKKI MENEE PUTKEEN

Kalatataman Imussa jätteet imeytyvät hetkessä maanalaista putkistoa pitkin keräysasemalle, josta ne jatkavat matkaansa uudelleen kierrätettävänä raaka-aineena, poltettavana energiana tai kompostoituna multana.

<http://kalatatanimu.fi/>

Sharetribe on palvelu, jonka avulla kuka tahansa voi luoda oman jakamis- ja yhteiskäytön markkinapaikkansa. Näin erilaiset yhteisöt pääsevät jakamaan ja kierrättämään tavaroitaan.

<https://www.sharetribe.com/>

 sharetribe

Create a marketplace with Sharetribe. It only takes a minute.

Let your users sell or rent goods, spaces or services online.

Set up your site in no time. You don't need a developer.

 Get started

Learn more

6. TYÖN UUDET MUODOT

Työnteon muodot ja -paikat monipuolistuvat. Suurten työnantajien ja pysyvien työpaikkojen osuus laskee ja vastaavasti pienyritysten, keikka- ja silpputyön osuudet kasvavat. Yhä useampia töitä voi tehdä missä tahansa, jolloin tarve perinteisille toimistotiloille vähenee. Freelancereiden ja pienyritysten co-working-tilat ovat yleistymässä ja suuretkin kiinteistöalan yritykset tähtäävät tälle kasvavalle markkinalla. Uudenlaista työtä syntyy perinteisten palvelujen, vapaaehtoistyön ja jakamistalouden leikkauspinnoille. Jakamistalouspalvelut (esim. Oman asunnon vuokraaminen, kyytipalvelut tai verkkoalustojen kautta kaupiteltavat pienet palvelutehtävät) tarjoavat osalle ihmisistä täydentävää toimeentuloa.

Yhä useampia palveluita tarjotaan hybridi-tiloista, jotka toimivat samaan aikaan työhuoneina ja useamman eri palvelun jakelupisteinä. Nämä uudet tilat tuovat uudenlaista elämää kaupunkitilaan.

Työnteon paikkojen muuttuminen vaikuttaa myös ihmisten liikkumiseen. Liikenne aamuin-illoin asuin- ja työpaikka-alueiden välillä vähenee, kun osa ihmisistä jää tekemään töitä kodin lähelle. Keskustoissa liikkuu päivisin enemmän ihmisiä, jotka tekevät töitä eri pisteissä pitkin päivää.

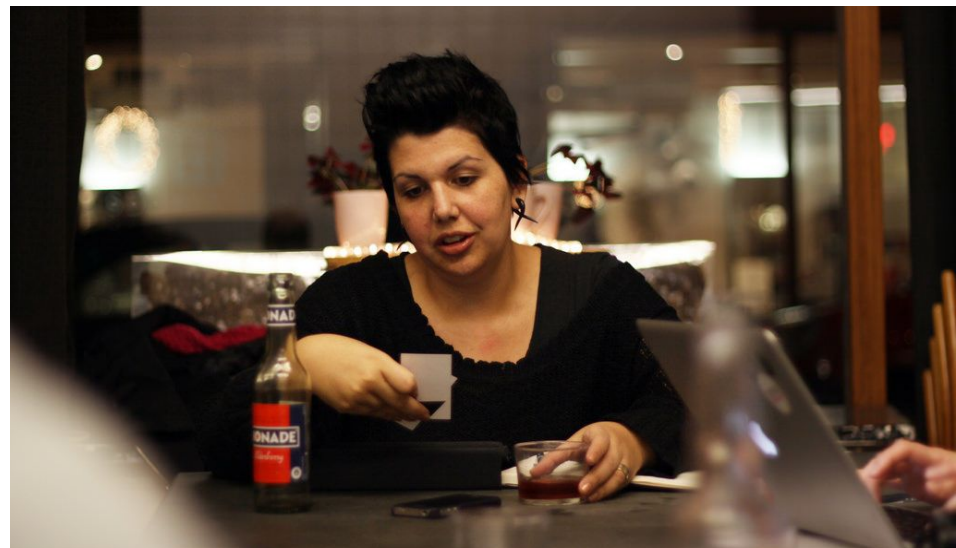
Hub Salo on yhteisöllinen coworking-toimitila ja toimistokeskittymä Salon keskustassa.

<http://hubsalo.fi/>

HUB
SALO

Tukholmalainen Coffice on toimiston ja kahvilan yhdistelmä. Se on kahvilamainen miljöö yhdistettynä varattaviin kokoustiloihin.

<http://coffice.coop/en/>

7. KAUPUNKIRAKENTEN TIIVISTYMÄT

Tiivistymät vaikuttavat kaupunkien rytmiin. Tiivistymiä syntyy palveluiden ympärille ja ihmisvirtojen risteyskohtiin. Erityisesti asemanseutujen ihmisvirrat korostuvat ja luovat mahdollisuuksia uudensuomalaisille palvelukeskittymille. Asemille alkaa kerääntyä erilaisia kokous- ja toimistotiloja, terveydenhuollon palveluita, tapahtuma- ja harrastustiloja ja ravintoloita. Tiivistymien roolia korostetaan korkealla rakentamisella. Korkeat rakennukset pakkaavat sisällensä suuret määrät toimintoja ja luovat visuaalisen ulottuvuuden aseman näkyvyydelle.

Pistemäisempien tiivistymien synnyttämisen ympärille on kehittymässä uudensuomalainen kiinteistökehittämisen muoto. Siinä pienten, osin väliaikaisten tilojen kehittämällä saadaan muutettua ihmisten tapaa kokea ja käyttää kaupunkitilaa ja näin nostettua kokonaisten kortteleiden arvoa. Nämä “urbanin akupunktuurin” ratkaisut voivat olla esimerkiksi katuruoka-pisteitä, tapahtumatiloja, uudensuomalaisen asumisen tiloja tai hybridi-toimistoja. Uusia tiivistymiä kehittämällä ihmisvirtoja voidaan houkuttaa uusiin suuntiin ja näin levittää kaupallisesti houkuttelevaa ja monipuolista kaupunkikeskustaa aiempaa laajemmalle.

Norjalainen Infill luo jo olemassa olevaan kaupunkirakenteeseen uusia ultratiiviitä asunintalokkaita. Alueen rytmi muuttuu, kun vanha tehdasrakennus muuntautuu asuintaloksi. Kuvan talo on aiemmin toiminut muuntajana.

<http://infill.no/>

Göteborgin juna-asemalla on runsaasti kauppoja, ravintoloita ja kokoustiloja. Tarkoitus on saada ohikulkijat viipymään ja viihtymään asemalla.

<http://centralengoteborg.se/>

8. POP-UP-KAIKKI

Kaupungit nähdään entistä enemmän toiminnoiltaan ajallisina ja jatkuvasti muuttuvina kokonaisuuksina. Siksi keskustojen elinvoimaisuuden kehittämisessä korostuvat tapahtumat ja erilaisten tilojen väliaikaiskäytöt. Samoin kaupan ja muiden palvelujen on kyettävä kehittymään ja kokeilemaan jatkuvasti uutta, jotta ihmisten mielenkiinto säilyy. Pop-up-myyvälät ovat muuttuneet markkinointitempauksista monien yritysten pääasiallisiksi jakelukanaviksi, joilla varmistetaan jatkuva uusiutuminen ja elämyksellisyys.

Sosiaalinen media ja muu digitaalinen kommunikaatio helpottavat erilaisten julkisissa tiloissa järjestettävien tee-se-itse-tapahtumien markkinointia ja löytämistä. Siksi kynnys lähteä itse kokeilemaan tapahtumien järjestämistä laskee.

Keskustat näyttävät yhä enemmän jatkuvana tapahtumien sarjana, jossa tiloilta odotetaan muuntautuvuutta. Samalla viranomaisilta odotetaan entistä suurempaa joustavuutta erilaisten palvelujen ja tapahtumien lupakäytännöissä.

Monta kertaa vuodessa järjestettävä Ravintolapäivä avaa kelle tahansa kokeilla ravintolan pitämistä. Se on muuttanut ihmisten käsitystä siitä, mitä kaupungissa saa tehdä.

<http://www.restaurantday.org/fi/>

Costo on suomalainen Kierrätysmateriaalista asusteita valmistava yritys, jonka keskeinen jakelukanava on pop-up-myymälät.

<http://www.costo.fi/>

 COSTO

POP-UP STORE
1.6.-31.8

Kisellef House

9. JULKISEN TILAN VARJOKÄYTTÖ

Keskustoissa kohtaavat erilaiset ihmisryhmät. Kalliit luksusmyymälät ja muu kuluttaminen keskittyvät keskustoihin. Samaan aikaan keskustoissa kokoontuvat myös nuoret, asunnottomat ja erilaiset maahanmuuttajaryhmät, jotka eivät löydä ajanviettopaikkoja muualta. Näin syntyy erilaista varjokäyttöä eli toimintaa, jota kauppakeskuksia, asemia, aukioita tai kävelykatuja suunniteltaessa ei ole osattu ottaa huomioon. Osa muista ihmisistä kokee vetelehtivät porukat häiritsevinä. Syntyy hankausta, kun tilojen ylläpitäjät yrittävät häätää ei-toivottuja ryhmiä sivummalle.

Se on haastavaa, sillä usein varjokäytön kitkeminen tarkoittaisi kaikkien käyttäjien toiminnan kontrollointia ja rajoittamista. Parhaimmillaan käyttäjäryhmät onnistutaan tuomaan mukaan suunnitteluun ja neuvottelemaan uudenaikaisista pelisäännöistä. Varjokäytön äärimmäisiä muotoja ovat kerjääminen ja asunnottomien nukkuminen kaduilla, asemilla ja pankkiautomaateissa. Keskustat ovat myös suunniteltujen poliittisten ja taiteellisten performanssien näyttämöitä: mielenosoituksissa ja Flash Mob -esityksissä kyse on juuri julkisen tilan haltuunotosta. Nämä variaatiot luovat kaupunkiin omalla tavallaan uusia kerroksia ja lisäävät sen kiinnostavuutta.

Kampin kauppakeskus alkoi vetää heti valmistumisensa jälkeen paljon nuoria puoleensa. Lopulta siellä aikaa viettävälle nuorille laadittiin säännöt

<http://www.hs.fi/kaupunki/a1366684094085>

Flashmob on performanssitapahtuma, jossa joukko ihmisiä kerääntyy julkiselle paikalle ja tekee ennaltsovittuna ajankohtana jotain odottamatonta, häviten hetken kuluttua eri suuntiin.

9 KESKUSTOJEN KEHITYKSEEN VAIKUTTAVAA MEGATRENDIÄ

1. KÄVELTÄVYYS

2. KULUTTAMISEN UUDET MUODOT

3. ASUMISEN TARPEIDEN MUUTOS

4. SMART CITY

5. KIERTOTALOUS

6. TYÖN UUDET MUODOT

7. KAUPUNKIRAKENTEEN TIIVISTYMÄT

8. POP-UP-KAIKKI

9. JULKISEN TILAN VARJOKÄYTTÖ

Kuvalähteet

Kalvo 8:

IMU: <http://kalasatamanimu.fi/wp-content/uploads/2012/05/imu-esite-210x210-final1.pdf>

Sharetribe: www.sharetribe.com

Kalvo 10:

Parklet: photo credit: Evening Dessert in Kitsilano via photopin (license)

Green wall: photo credit: Fire Escape via photopin (license)

New Castle: JROBBO / WIKIMEDIA COMMONS (CC-BY-SA-3.0)

Kalvo 12:

Open Doors-kuva: <http://www.theguardian.com/business/2016/mar/20/co-living-companies-reinventing-roommates-open-door-common-#img-1>

Loppukirin kuvat: http://loppukirisenorit.blogspot.fi/p/blog-page_31.html

Kalvo 15:

Auton sisällä: photo credit: Uber via photopin (license)

NappiNaapuri: <https://nappinaapuri.fi/welcome>

Kalvo 17:

Ruokakuva: photo credit: Food Porn. Highlights of some traditional dishes for the Chinese New Year. Golden Harbor Chinese Restaurant in Champaign, IL via photopin (license)

Wolt: www.wolt.fi

Verkkokauppa: photo credit: Verkkokauppa via photopin (license)

Airbnb: photo credit: AirBnb e l'algoritmo di ricerca via photopin (license)

Kalvo 19:

Salon Hub: <http://hubsalo.fi/>

Coffice: photo credit: GeekGirl Meetup 2011 planeringsmöte @ Coffice via photopin (license)

Kalvo 21:

Talo: www.infill.no

keltainen seinä: photo credit: yellow girls via photopin (license)

Göteborgin asema: <http://centralengotborg.se/2016/02/400st-rosor-13kg-gelehjartan/>

Kalvo23:

Ravintolapäivä: <http://www.flickr.com>, creative commons license

Arabian katutaidefestivaali, bändi: Inka Lähteenaro

Kalvo25: Kamppi: <http://www.hs.fi/kaupunki/a1366684094085>

Koditon: photo credit: DSC00024 via photopin (license)

Flashmob: photo credit: Flashmob organized by YOUNGO during "Youth and future generations' Day" at COP21 via photopin (license)

**DEMOS
HELSINKI**